

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi työriitojen sovittelusta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä maaliskuuta 2009 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi työriitojen sovittelusta annetun lain muuttamisesta (HE 19/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Tarja Kröger, työ- ja elinkeinoministeriö

- valtakunnansovittelija Juhani Salenius
- päälakimies Timo Koskinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Markku Salomaa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- johtaja Markku Lemmetty, Akava ry
- asiantuntija Simopekka Koivu, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- lainopillinen asiantuntija Outi Tähtinen, Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työriitojen sovittelusta annettua lakia.

Työnantajien sekä työntekijöiden ja virkamiesten välisten työriitojen sovittelua koskevas- ta piirisovittelijajärjestelmästä ehdotetaan luovuttavaksi. Ehdotuksen mukaan piirisovittelijoiden sijaan sovittelutehtäviä varten määrättäisiin tarvittava määrä sovittelijoita, joiden toimialueena olisi koko Suomi. Yhden sovittelijan sijaintipaikkana olisi Ahvenanmaa.

Sovittelijoiden esimiehenä toimisi valtioneuvoston määrääjäksi nimittämä valtakunnansovittelija. Valtioneuvosto määräisi sovittelijat tehtäviinsä valtakunnansovittelijan esityksestä kolmeksi vuodeksi. Nykyiset piirisovittelijat jatkaisivat ehdotetussa laissa tarkoitettuina sovittelijoina toimikautensa loppuun.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kesällä 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä sivistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-

kunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Työriitojen sovittelujärjestelmästä säättämisen jälkeen työmarkkinapolitiikka ja yritysten toimintatavat ovat muuttuneet merkittävästi. Myös työriitojen luonne on muuttunut. Työriidoissa on aikaisempaa useammin kysymys periaatteellisista sopimusrajojen muutoksista tai järjestölliseen edustavuuteen liittyvistä kiistoista, joilla on valtakunnallinen ulottuvuus. Alueelliset neuvottelutarpeet ovat vähentyneet.

Muuttuneessa työmarkkinatilanteessa sovittelijoiden määrääminen alueellisen piirijaon perusteella ei ole mahdollistanut sovitteluun varattujen voimavarojen tehokasta ja joustavaa käyttöä. Sovittelijoiden tehtävät ovat jakautuneet epätasaisesti toisaalta valtakunnansovittelijan ja piirisovittelijoiden ja toisaalta eri alueiden piirisovittelijoiden kesken. Tehtävien epätasainen jakautuminen on vaikeuttanut myös sovittelijoiden ammattitaidon ja osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä.

Esityksessä työriitojen sovittelusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että alueellisesta piirijakoon perustuvasta piirisovittelijajärjestelmästä luovutaan ja piirisovittelijoiden sijasta määrätään tarvittava määrä sivutoimisia

sovittelijoita, joiden toimialueena on koko Suomi. Ahvenanmaan erityisasema turvataan asetuksella. Valtakunnansovittelija voi määrätä kuhunkin työriitaan sovittelijaksi henkilön, jolla on tilanteessa vaadittava asiantuntemus ja erityisosaaminen.

Valiokunta pitää esitettyä muutosta perusteltuna ja tarpeellisenä ja korostaa, että joustava ja tehokas sovittelujärjestelmä on osa työrauhajärjestelmää, jonka avulla tuetaan työmarkkinoiden ennakoitavuutta ja vakautta. Sovitteluorganisaation tehokkuuden ja joustavuuden turvaamisessa valiokunta pitää tärkeänä, että sovittelijoita on tarpeellinen määrä ja että sivutoimisilla sovittelijoilla on mahdollisuus ylläpitää ja kehittää tehtävässä tarvittavaa eri sopimusalojen osaamista ja kokemusta.

Päättösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
jäs. Anna-Maja Henriksson /r
Arja Karhuvaara /kok
Johanna Karimäki /vihr
Merja Kyllönen /vas
Esa Lahtela /sd

Jari Larikka /kok
Markus Mustajärvi /vas
Paula Sihto /kesk
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Jyrki Yrttiaho /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana Kinnunen.